

Тема 5

Методика бонітування ґрунтів Держкомзему

Часткові та загальні бали · агровиробничі групи · шкали за культурами

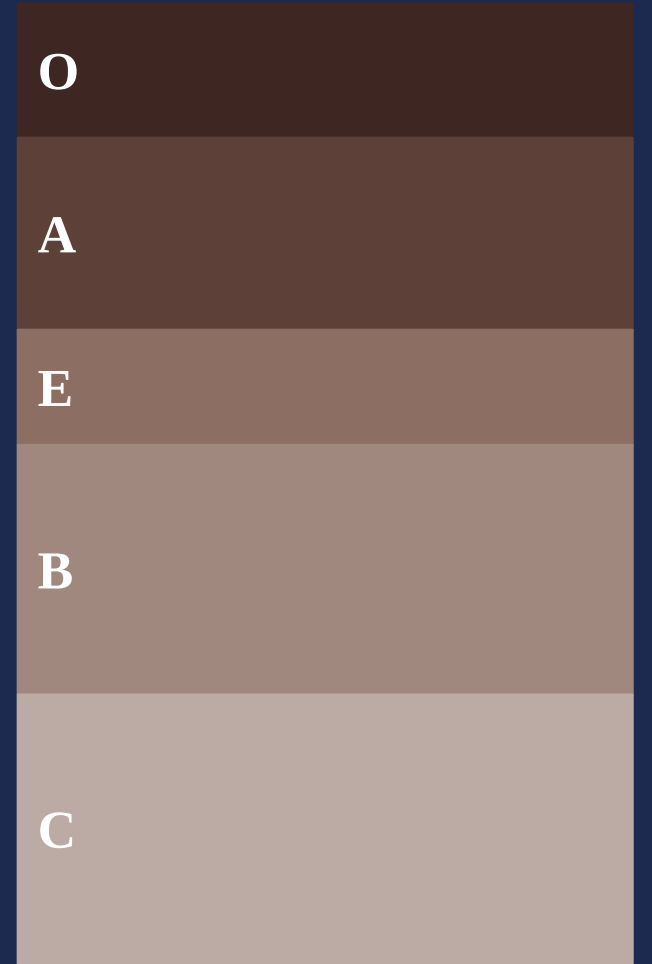
О

А

Е

В

С

Сутність і завдання бонітування

0—100

балів — порівняльна оцінка якості ґрунтів за стійкими природними властивостями, що корелюють з урожайністю культур

Завдання

- **Порівняння і групування** ґрунтів окремих землеволодінь і районів
- **Обґрунтування заходів** з підвищення родючості та раціонального використання ґрунтів
- **Розрахунок втрат** при вилученні земель або пошкодженні ґрунтів
- **Інформаційна основа** земельного кадастру та нормативної грошової оцінки земель

Послідовність і принципи бонітування

1

Районування

Природно-сільськогосподарські райони як одиниці оцінки

2

Групування

Агровиробничі групи ґрунтів

3

Властивості

Вибір діагностичних показників, що корелюють з урожайністю

4

Часткові бали

Бал за кожним показником відносно еталона

5

Загальний бал

Зведення часткових балів у шкалу бонітету

Для кожного району розробляють власні 100-бальні шкали за культурами.

Розрахунок бала бонітету

$$Б = (В / В_{е}) \times 100$$

Б — бал бонітету; В — значення показника ґрунту; В_е — значення показника еталонного ґрунту (100 балів)

Еталон

Найкращий (зональний) ґрунт групи властивостей приймають за 100 балів

Часткові бали

Окремо за гумусом, потужністю профілю, гранулометричним складом, реакцією, щільністю

Модифікатори

Еродованість, засоленість і солонцюватість, оглеєність, кам'янистість

Загальний бал

Зведення часткових балів у єдину шкалу бонітету зони

Підходи до бонітування

1

За властивостями

Бали за показниками, що корелюють з урожайністю; основні (типові) та модифікаційні критерії

2

За врожайністю

Шкали за фактичною врожайністю окремих культур; кращий показник за ряд років приймають за 100 балів

3

Агроекологічний і ґрунтово-кліматичний

Підходи А. І. Сірого та І. І. Карманова: урахування клімату й рельєфу разом із властивостями ґрунтів

Застосування результатів бонітування

Кадастр і НГО

Складова державного земельного кадастру; основа нормативної грошової оцінки с.-г. земель

Агрономічні рішення

Групування ґрунтів, планування заходів з підвищення родючості, екологічна придатність угідь

Збитки й рекультивація

Розрахунок втрат при вилученні земель або пошкодженні ґрунтів

Висновки

Сильні сторони

- Єдина 100-бальна шкала для порівняння ґрунтів
- Прив'язка до врожайності й еталонного ґрунту
- Пряма інтеграція в кадастр і оцінку земель

Обмеження

- Бали відносні: залежать від вибору еталона й району
- Застарілі ґрунтові карти; екстраполяція замість обстежень
- Слабка чутливість до динаміки гумусу та ґрунтового здоров'я

Порівняння: американські LCC та Storie Index ранжують придатність і обмеження, а бонітування виражає якість у відносних балах до еталона.